

Kanada Magyar Újság
Canada is an anglo
Hondalok legújabb
váltó magyar lapja.
Megjelenés: minden
Előfizetési ára \$3.00
Külföldi országokban \$3.60
Szerkesztőség: Woodhouse
Winnipeg, Man.
296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Újság

Canadian
Hungarian News
Canada Magyar Újság
is the leading Hungarian
Newspaper with the largest
circulation in the British
Empire.
Issued every Saturday
Subscription Price
In Canada \$3.00
In foreign countries \$3.60
Office and printing plant
296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

VOL. VI. ÉVFOLYAM WINNIPEG, MANITOBA, 1929. ÁPRILIS 20. SZOMBAT NO. 16. SZAM.

GREAT BRITAIN AND HUNGARY

BY ROLAND HEGEDÜS

(Reprinted from the Central European Review, London England)

Since centuries invisible spiritual ties bind Hungary and Great Britain. Ties which naturally are better known to the poorer Hungarians who are looking up to Great Britain as a brilliant example, than to Great Britain, in the eyes of which we are considered a small country, wedged in between the foreign nations of the European continent. But every Hungarian child attending school is growing up in this Anglophilic spirit and this fact includes a great consolidation for us Hungarians and perhaps something interesting for public opinion in Great Britain.

The particular parallelism regarding the inner development begins between mighty England and little Hungary, when Edward the Confessor and St. Stephen, first King of Hungary, brought their nation to Christianity in the same year. The British and the Hungarian constitution date of nearly the same time, the Magna Charta or Great Charter of 1215, the Hungarian Golden Bull which likewise had the purpose to secure the rights of the nobility against the Crown, dated in 1222. During the following 700 years up to the great war the inner circle of thought ruling in Hungarian politics was the same which the English people expect from their own politicians slow development of freedom with due deference to tradition.

It is characteristic that in Hungary the increase of rights was not achieved by revolutions as in the Latin States or on the Balkans. In 1870 the Catholic nobility of Hungary voted for the freedom for the Protestants, in 1848 it is again the nobility which abolishes serfdom and stipulates equality of rights for the commoner. This gradual extension of the right of liberty, which at the same time formed the highest guarantee for inner peace, it is the sublime source of the political range of ideas in Great Britain as well in Hungary.

It ought not to be forgotten that Hungary was the only state in Europe, the Government of which objected against the war and the Monarchy partaking in it. Everybody in Hungary disapproved the declaration of war. Consequently neither the Hungarian Government nor the nation had laid hands on British property during the entire world struggle.

It is only natural that up to the war the orientation of Hungary's politics was German, as otherwise the Western culture which had been defended against the Osman power through centuries, would have been sacrificed and the Kingdom would have fallen into the undeveloped conditions of the Balkan. After the decision of the war the entire public opinion in Hungary voted for a British orientation and this is no merchandise, it is the instinct of life which is expressed in this way in Hungary.

If even Hungary is a small dot, Great Britain may once want this dot, and I think that these symptoms are pleasing also from the British point of view. This is not megalomania. We are fully aware of the enormous and insurmountable difference between the British Empire and our small mutilated country. But we have seen during the war that there were moments in which also the smallest countries played a part and nobody can say when the moment will come that

Great Britain will want the services of little Hungary.

But also from the economic point of view a British-Hungarian understanding is of importance, or better also Great Britain should understand Hungary as every Hungarian understands and honours Great Britain. Great Britain has always been a supporter of free trade, not only in the interest of mankind, but also in the interest of her own Empire and her own public economy. Mutilated Hungary, cut to pieces and bereft of two-third of her former territory, is bleeding from thousands of wounds, because she has been separated from her own people and her own economic basis situated in the basin formed by the Danube and the wreath of mountains of the Carpathians. The crises of Hungary and Austria have shown that here is the sorest point

of the whole of Europe. It is here that the great powers led by Great Britain have to create pacification.

Already in view of the territories separated from her which to-day are under Roumanian and Czechoslovak rule, Hungary is the country in Europe which has as much interest in free trade, in the suppression of frontiers and the freedom of traffic as Great Britain. In the struggle for free trade Great Britain may count in Europe most firmly on Hungary, the entire politics of which has to turn in the direction of freedom in the interest of the maintenance of her existence.

EZT A CIKKEZET ADJA AT ANGOL ISMERŐSEINK OLVASÁS VEGETT IS SZEREZNEK LEGALABB EGY UJ BARATOT A FÖLDRETI PORT MAGYARSAG ÜGYENEKI

„MAGYARORSZAG FELDARABOLASA ÉGBEKIÁLTÓ VESZEDELME A BÉKÉNEK”

ROTHERMERE LORD CIKKE A JÖVŐ HÁBORU VESZÉLYERŐL ÉS MAGYARORSZAG KEGYETLEN FELOSZTÁSARÓL

A brit birodalom egyik legnagyobb napilapja, a Daily News folytatja a jövő háborújáról megkezdett cikksorozatát és legújabb számában Rothermere lord nyilatkozatot adott ebben a fontos kérdésben.

Rothermere lord meg van győződve arról, hogy az angol-amerikai ellentéteket könnyen át lehetne hidalni, miután a világ békéjét nem a két angol beszélő nemzet versengése fenyegeti, hanem Európának felháborodása ama békeszerződések felett, amelyeknek a győztesek még a neveit is elfelejtették, de amelyek az igazságtalan megalkotás örök emlékei maradnak az elnyomott népek számára.

Aki ma beutazza Közép-Európát, vagy csak térféren nézi, annak összefüggésenkülki politikai beosztását, annak kell látnia, hogy milyen hamar kiélemlenséggel tiporták lábba a béke létérdekeit és milyen önkényes és moosha módon állapították meg az új határokat.

A határmegvonásoknál nem vették tekintetbe a természeti körülményeket. Az új határoknak nincs sem nép rajzi, sem földrajzi, sem gazdasági jogosultsága, állandó bajok, surlódások és elégedetlenség forrása.

Ezek a dolgok Közép-Európában elkerülhetetlenül újabb háborúhoz vezetnek. Csak abban az esetben kerül sor háborúra, ha orvosolják ezeket a bajokat.

Magyarországnak a trianoni béke által való feldarabolása égbekiáltó példája ennek a súlyos veszélynek. Magyarország — tiltakozása ellenére — Ausztria rántotta bele a világháborúba. A háboru alatt a magyar nép a legnagyobb kimélettel bánt az angol alattvalókkal. Mégis a háboru után az antant prédál dobta oda Magyarországot Románia, Jugoszlávia és a mesterségesen összetákolt Csehszlovák állam tehetetlen mohóságának, holott a csehok az antant ellen harcoltak a világháboruban.

Hamis térképekkel, valótlan adatokkal és hazug beállításokkal ezek a középeurópai államok rábírták az antant-békedelegátusokat, hogy Magyarországot a legkegyetlenebb módon foszák meg területének és lakoságának jó részétől. Olyan részeket szakították el az anyaországtól, amelyek ezer éven át magyar területek

voltak. Megfosztották Magyarországot fa- és ércállományától, vízi erejétől és alig nyolcmillió főnyi lakosságát hagytak meg. A több mint három és félmillió zárt területen élő magyarságot közvetlenül az új határok közelében idegen uralom alá hajtatták, anélkül, hogy ezek a közvetlen szomszédságban lakó fajrokonokkal érintkezhetnének. Vajjon lehet-e csodálkozni azon, hogy sok magyar meg van győződve arról, hogy még egy háboru sem hozhat számukra több szenvedést, mint ez az igazságtalan békeszerződés. A trianoni béke által előidézett bajokat tárgyalagos és mérvadó kutatók ismételtelen megvizsgálták. Az angol kormánynak fel kellene használnia minden tekintélyt, hogy ezt a helyzetet alaposan megvizsgálta. Mert orvosolni kell ezeket az igazságtalanságokat, amelyek megbontják Európa békéjét. Addig is — folytatta lord Rothermere — óva intem Angliát, hogy ne fektessen be pénzt román, cseh és jugoszláv kölcsönökbe, mert amíg ezek a határpótló intézkedések maradnak, addig ez államok kölcsönkötvényei alig érnek többet, mint az a papirus, amelyre írva vannak.

BUDAPESTRE UTAZIK
ROTHERMERE LORD
BUDAPEST, április 10. — Lord Rothermere Budapest polgármesteréhez intézett levelében közli, hogy rövidesen meglátogatja Magyarországot. A fogadtatásra nagy előkészületeket tesznek Budapesten.

A magyarok nagy barátja a hírek szerint 500 magyar cserkészfiút fog magával vinni Angliába, hogy egyrészt gondtalan életet biztosítson számukra a nyári szünidő alatt, másrészt pedig bemutassa az angol népnek a magyar jövő legértékesebb munkáit.

MEGINDULT A HAJÓFORGALOM A NAGY TAVAKON

Fort William, Ont., április 16. — A Nagy Tavak révkapitánysága még a múlt hét folyamán jelentette, hogy a szorosok már rövidesen használhatók lesznek a hajózásra s így a gabonaszállítóhajók egy részét meg is rakták Szombaton már elhelyezték az őrköt is a világítótoronyokban és hétfőn már el is indult 35 gabonaszállító gőzös nyolc millió bushel kemény kanadai búzával az európai piacok felé.

XI. PIUS PÁPA 1931-BEN MEGLÁTOGATJA MAGYARORSZÁGOT

Miután véget ért a pápa fogsága, legközelebb már külföldre is ellátogat. Legelső útja Magyarországra fog vezetni. Serédy Jusztinián bíbornok-hercegprímás, a pápa kedvelt embere, ki eszközölte, hogy a pápa 1931-ben a szent évben Magyarországra jöjjön.

A pápai látogatás és a szent év öröme nagy egyházi kiállítást rendez Magyarországon. A katolikus egyház összegyűjti képeit, templomi és egyházi kincseit és a Múcsarnokban teszi közzemlére. Olyan kiállítás lesz ez, amelyen szépet még aligha látott a világ.

Nem engedik át az Egyesültekbe a kanadai magyar munkásokat

Az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága a bevándorlási törvény egyik szakaszának új értelmezést adott egy most hozott határozatában, amelyben kimondja, hogy a kvóta-rendeletkezés alá eső idegenek nem lehetnek át a kanadai határt azzal a céllal, hogy az Egyesült Államok területén munkálkodjanak.

A határozat nem vonatkozik a született kanadákra, akik a bevándorlási törvények értelmében nem esnek a kvóta alá.

A Welland Evening Tribune értesülése szerint az Egyesült Államokhoz az intézkedés egyedül Niagara Fallsnál több, mint négyszáz magyar munkásmentet fozt meg a keresetlenség és ezekre megy azoknak a száma, akik szintén átjártak a határon dolgozni és most kénytelenek lesznek bejárni, míg mint közönséges bevándorlók a kvótatörvény alapján esetleg csak évek múlva járhatnak át munkára.

NEGYSZÁZ MÉRFOLD ORÁNKENTI SEBESSEGGEL FOZ SZAGULDANI EGY RÁDIOVAL KORMANYZOTT NYOLCKEREKŰ CSODAAUTO

LONDON, április 16. — Amhurst Villers fiatal angol mérnök olyan gépkocsit konstruált, amely kétségkívül le fogja verni az eddig elért összes sebességi rekordokat. Két óriási, egyenként 1500 lóerőt kifejtő motor fogja szolgáltatni a hajtóerőt a nyolckerekű csodamasina meghajtásához. A nagy ütökben végzett kísérletekről annyit mégis kiszivárgott, hogy az új versenyautó óránként 400 mérföld, azaz közel 650 kilométer sebességet tud elérni.

MAGYAR ZASZLÓ LENGETT MARCHIUS 15-EN A FELVIDÉKI GÁCS KÖZSEG KATOLIKUS TEMPLOMÁN

A prágai Narodni Politika írja, hogy a Looson mellett Gács község katolikus templomának a tornán március 15-én reggel a magyar zászló lengett. A zászlót eltávolították, de nem sikerült megállapítani, hogy ki és hogyan tűzte ki a magyar lobogót a toronyra, amely oly magas, hogy leg alább is tűzoltólétrát kellett a kitűzéshez használni.

BAJOK A WINDSORI UJ HIDDAL

TIZENEGYEZER MÉRFOLD HOSSZUSÁGU SODRONYT KELL UJJAL PÓTOLNI

Ontarió határvárosaira nézve oly nagy fontosságú huszmillió dolláros „Ambassador” híd a közbejött technikai akadályok miatt csak nagy késéssel fog elkészülni.

A Detroitot Windsorral összekötő hídnak a szerződés szerint 1930 augusztus elsőjén kellene kész lenni. Az óriási híd-építkezési munkálatai poknál használt acélsodronyok el van oly gyorsasággal haladt, hogy a hídakat fenn tartó kábeleket már karácsony előtt kipróbálták. Csak most, edzett acélsodronyokkal fogják pótolni a kábelek felrakása után közel négy méterrel, melyek a gyakorlatban már hónapokkal hirtelen nyilvánosságra a híd váltak. Ezek szerint a híd megnyitáért, hogy az „Ambassador” híd óriási sa legalább 7 hónappal fog késni a s a kábeljeit — melyek a híd 1850 láb hídépítő vállalkozók anyagi vesztesésszerű fonyilását tartották volna ke több mint egymillió dollárt tesz ki. függésben, le fogják szedni és ujjakkal

fogják pótolni, miután hibának bizonyultak.

A hiba az acélkábelekben onnan van, hogy most használták először a legnagyobb hőkkel kipróbált acélt, miután a laboratóriumokban előzőleg sikeresen kipróbálták. Azonban a próbák alatt kiderült, hogy a hídalak pótlásánál használt acélsodronyok el van oly gyorsasággal haladt, hogy a hídakat fenn tartó kábeleket már karácsony előtt kipróbálták. Csak most, edzett acélsodronyokkal fogják pótolni a kábelek felrakása után közel négy méterrel, melyek a gyakorlatban már hónapokkal hirtelen nyilvánosságra a híd váltak. Ezek szerint a híd megnyitáért, hogy az „Ambassador” híd óriási sa legalább 7 hónappal fog késni a s a kábeljeit — melyek a híd 1850 láb hídépítő vállalkozók anyagi vesztesésszerű fonyilását tartották volna ke több mint egymillió dollárt tesz ki. függésben, le fogják szedni és ujjakkal

LEGUJABB HIREK

A TAVASZI IDŐJÁRÁS csupán néhol köszöntött be néhány napra. Mig Keletkanada egyes vidékein szép időben gyönyörködhetek az emberek, addig British Columbiában valóságos tél volt és Délalbertában rettenetes hóvihár dühöngött, mely nemcsak a tavaszi farmmunkálatokat késleltette, hanem sok kárt tett a birkanyájakban is.

AZ AUSZTRÁLIAI dzsungelben végleg elveszettnek vélt „Southern Cross” óceánrepülőgépet végre sikerült megtalálni a tenger partjától, mintegy 30 mérföldnyire. Most azonban az a repülőgép tűnt el, amely élelmet dobott le a Southern Cross szörföngött helyzetben levő pilótái részére.

A HÁROM PRERITARTOMÁNY, valamint Quebec és Ontario állatgyógyászati St. Boniface-on tartott nagygyűlésükön egyhangulag kimondták a Canadian Cooperative Livestock Producers, azaz állattenyésztők szövetségének megalakulását. A szervezet központi irodája Torontóban lesz és miután a kanadai állattérkező poolok és szövetségek mind csatlakozásukat jelentették be, remélhetőleg érvényesíteni fogja az állattenyésztők kívánásait.

A PARISI JÓVÁTETELI KONFERENCIA hosszas tanácskozások után a Dawes tervezett alapján fizetett évi 625 millió dollár helyett évi 400 millió dollár fizetésére kötelezi a németeket. Az eredetileg 39 éves határidőt ennek értelmében 59 évben állapították meg. A németek válaszáat csak a hét végére várják, de a jelek szerint a konferencia további engedményeket nem hajlandó adni.

BESZAKADT A BOW FOLYÓ JEJE egy kisfiu alatt és az elősiető calgaryi mentők nem tudván a jég alá érni csákyáikkal, kénytelenek voltak dinamittal robbantani a jeget. Az egyik robbanás halálosan megsebesítette a mentők egyikét s a közeli hídon levő nagy tolongásban egy drumhelleri autó elgázolt egy kisfiút. Miután a mentési munkálatok nem jártak eredménnyel: egy kis gyermek megmondhatatlansága még két emberéletet követelt a múlt vasárnap.

EGESZ VÁROSRESZ LEEGETT 14-én kora reggel az ontariói Timminsben. A tűz a színház pincéjében keletkezett és mielő észrevették már a közeli üzleteket is lángba borította. A kár legalább \$40,000.

A NEWYORKI MAGYAR VÖRÖSÖK múlt pénteken barátságos eszmecsere-t folytattak arról, hogy vajjon az oroszországi rémuralom mai feje, Stalin avagy a kiebrudalt Trotzky elvtárs képviseli-e az „igazi” kommunizmust. A gyűlés eredményeképpen 35 súlyosan sebesült munkásember érezhette a saját bőrén a bolshevik elvek megnyilatkozatásait bicskák és bokszerek alakjában. Kanada magyar dolgozóit csak annyiban érdekelheti ez az eset, hogy az Egyesültekből jelenleg „Virradat” néven belopott, zavarosban hallású „Uj Előre” szerkesztőjét — lecsukták.

TÖKIBŐL, JAPAN fővárosából jelentik, hogy egy új bánya nyitása közben, amely a tengerészet számára szolgáltatót volna, óriási robbanás történt. Hét tengerészakadé meghalt, 30 megsebesült.

KATONAI FORRADALOMTÓL TARTANAK JUGOSZLAVIÁBAN, miután Sándor király a háboru alatt nagy érdemeket szerzett vezérkari főnököt és 33 magasrangú katonatisztet nyugalomba helyezték és helyükbe egészen ismeretlen fiatal tisztet nevezett ki. Diplomáciai körökben attól félnék, hogy megismétlődnek az 1903-as események, amikor a felbőszült katonatisztek meggyilkolták az Obrenovics királyi család utolsó tagját és helyette amost uralkodó király apját Karagyorgyevics Pétert ültették.

ÖT AMERIKAI REPÜLŐ lelt borzalmas pilótahalált egy napon. Kettő a detroiti Ford repülőter fölött történt légi összeütközés áldozatai, hárman pedig a nicaragui ösvadonba zuhantak le gépükkel és szárnyukkal.

KÉT GYERMEK AGYONFORRAZTA MAGAT SASKATCHEWANBAN ugyanazon a napon. Az egyik szerencsétlenség Tessierben, a másik egy Melfort melletti farmon történt. Mindkét helyen nagymosás volt és a kis babák beleestek a földre helyezett forróvízes üstbe.

REVOLVERES BANDITÁK 720 dolláros fogással álltak tovább Winnipegben a múlt szombaton. Egy butorgyár tulajdonosa éppen a munkások kifizetésére eietett, de a gyár kapuja előtt egy revolveres bandita az utolsó centtől is megfosztotta és egy közelben várakozó gépkocsin elrobogott.